Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (piąta izba)

z dnia 18 grudnia 2025 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości – Polityka azylowa – Dyrektywa 2013/33/UE – Wnioskodawcy ubiegający się o ochronę międzynarodową – Artykuł 7 – Miejsce pobytu – Artykuł 18 – Świadczenia materialne w ramach przyjmowania – Zakwaterowanie – Ośrodki dla cudzoziemców – Przeniesienie – Odmowa ze strony wnioskodawcy – Artykuł 20 ust. 1 lit. a) – Ograniczenie lub cofnięcie świadczeń materialnych w ramach przyjmowania w wyjątkowych i odpowiednio uzasadnionych przypadkach – Opuszczenie miejsca pobytu bez powiadomienia lub bez zezwolenia – Artykuł 20 ust. 4 – Poważne naruszenie reguł obowiązujących w ośrodku dla cudzoziemców – Artykuł 20 ust. 5 – Proporcjonalność – Godny poziom życia – Artykuł 21 – Wnioskodawcy należący do kategorii osób wymagających szczególnej troski – Artykuł 23 – Małoletni – Możliwość cofnięcia przez państwo członkowskie świadczeń materialnych w ramach przyjmowania w przypadku odmowy poddania się przeniesieniu do innego ośrodka dla cudzoziemców ze strony wnioskodawcy

W sprawie C-184/24 [Sidi Bouzid] [i]

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia (regionalny sąd administracyjny dla Lombardii, Włochy) postanowieniem z dnia 5 marca 2024 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 7 marca 2024 r., w postępowaniu:

**AF**, działającego we własnym imieniu i w charakterze przedstawiciela prawnego swojego małoletniego dziecka, BF,

przeciwko

**Ministero dell'Interno – U.T.G. – Prefettura di Milano,**

TRYBUNAŁ (piąta izba),

w składzie: M.L. Arastey Sahún, prezes izby, J. Passer, E. Regan, D. Gratsias (sprawozdawca) i B. Smulders, sędziowie,

rzecznik generalny: J. Richard de la Tour,

sekretarz: A. Calot Escobar,

* Język postępowania: włoski.

[i] Niniejszej sprawie została nadana fikcyjna nazwa. Nie odpowiada ona rzeczywistej nazwie ani rzeczywistemu nazwisku żadnej ze stron postępowania.

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

– w imieniu AF, działającego we własnym imieniu i w charakterze przedstawiciela prawnego swojego małoletniego dziecka, BF – M. Gonzo, avvocata,

– w imieniu rządu włoskiego – S. Fiorentino i G. Palmieri, w charakterze pełnomocników, których wspierali L. D'Ascia i D.G. Pintus, avvocati dello Stato,

– w imieniu rządu belgijskiego – M. Jacobs oraz M. Van Regemorter, w charakterze pełnomocników, które wspierał A. Deteux, adwokat,

– w imieniu rządu cypryjskiego – I. Neophytou oraz F. Sotiriou, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu rządu polskiego – B. Majczyna oraz D. Lutostańska, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu Komisji Europejskiej – F. Blanc, M. Debieuvre oraz F. Tomat, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 19 czerwca 2025 r.,

wydaje następujący

## Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 20 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/33/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia norm dotyczących przyjmowania wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową (Dz.U. 2013, L 180, s. 96).

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między wnioskodawcą ubiegającym się o ochronę międzynarodową, AF, działającym we własnym imieniu i jako przedstawiciel prawny swojego małoletniego dziecka, BF, a Ministero dell'Interno – U.T.G. – Prefettura di Milano (ministerstwem spraw wewnętrznych – U.T.G. – prefekturą Mediolanu, Włochy) w przedmiocie decyzji prefektury Mediolanu o cofnięciu AF i jego małoletniemu dziecku, BF, wszystkich świadczeń materialnych w ramach przyjmowania, która to decyzja została podjęta w związku z wielokrotną odmową poddania się przez AF przeniesieniu, wraz z jego dzieckiem, do innego ośrodka dla cudzoziemców niż ten, w którym się znajdują.

## Ramy prawne

### *Prawo Unii*

*Dyrektywa 2013/32/UE*

3 Artykuł 13 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej (Dz.U. 2013, L 180, s. 60), zatytułowany „Obowiązki wnioskodawców", stanowi:

„1. Państwa członkowskie nakładają na wnioskodawców obowiązek współpracy z właściwymi organami w celu ustalenia ich tożsamości oraz innych elementów, o których mowa w art. 4 ust. 2 dyrektywy 2011/95/UE [Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony (Dz.U. 2011, L 337, s. 9)]. Państwa członkowskie mogą nałożyć na wnioskodawców inne obowiązki w zakresie współpracy z właściwymi organami, o ile obowiązki takie są konieczne dla rozpatrzenia wniosku.

2. Państwa członkowskie mogą postanowić w szczególności, że:

a) wnioskodawcy są zobowiązani do kontaktowania się z właściwymi organami lub do osobistego stawiennictwa przed nimi, niezwłocznie albo w wyznaczonych terminach;

[…]

c) wnioskodawcy są zobowiązani do informowania właściwych organów o swoim aktualnym miejscu pobytu lub adresie zamieszkania oraz o wszelkich zmianach w tym zakresie w najkrótszym możliwym terminie. Państwa członkowskie mogą postanowić, że wnioskodawca musi przyjmować wszelką korespondencję odpowiednio w ostatnim wskazanym miejscu pobytu lub pod ostatnim wskazanym adresem zamieszkania;

[…]".

4 Artykuł 28 dyrektywy 2013/32, zatytułowany „Procedura w przypadku dorozumianego wycofania lub zaprzestania popierania wniosku", przewiduje:

„1. Gdy istnieją zasadne powody, aby uważać, że wnioskodawca wycofał wniosek lub zaprzestał jego popierania, państwa członkowskie zapewniają, aby organ rozstrzygający podjął decyzję o umorzeniu postępowania albo, pod warunkiem że organ rozstrzygający uzna wniosek za bezzasadny po odpowiednim rozpatrzeniu jego treści merytorycznej zgodnie z art. 4 dyrektywy [2011/95], decyzję o odrzuceniu wniosku.

Państwa członkowskie mogą przyjąć domniemanie, że wnioskodawca w sposób dorozumiany wycofał wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej lub zaprzestał jego popierania, w szczególności kiedy upewniono się, że:

a) nie odpowiedział on na żądania dostarczenia informacji mających znaczenie z punktu widzenia wniosku w rozumieniu art. 4 dyrektywy [2011/95] lub nie stawił się na przesłuchanie, o którym mowa w art. 14–17 niniejszej dyrektywy, chyba że wnioskodawca wykaże w rozsądnym terminie, że to zaniechanie było spowodowane okolicznościami, na które nie miał wpływu;

b) zbiegł z miejsca, w którym zamieszkiwał lub był przetrzymywany lub opuścił takie miejsce bez zezwolenia, nie kontaktując się z właściwym organem w rozsądnym terminie, lub nie wywiązał się w rozsądnym terminie z obowiązku zgłaszania się lub innych obowiązków kontaktowania się, chyba że wnioskodawca wykaże, że było to spowodowane okolicznościami, na które nie miał wpływu.

[…]”.

*Dyrektywa 2013/33*

5 W motywach 22, 25, 26 i 35 dyrektywy 2013/33 wskazano:

„(22) Decydując o kwestiach zakwaterowania, państwa członkowskie powinny należycie uwzględnić interes dziecka oraz indywidualną sytuację wnioskodawców, gdy pozostają oni na utrzymaniu członków rodziny lub innych bliskich krewnych, takich jak małoletnie rodzeństwo niepozostające w związku małżeńskim już obecne w danym państwie członkowskim.

[…]

(25) Należy ograniczyć możliwości nadużyć w systemie przyjmowania przez określenie okoliczności, w jakich można obniżyć świadczenia materialne w ramach przyjmowania wnioskodawców lub cofnąć je, jednocześnie zapewniając wszystkim wnioskodawcom godne warunki życia.

(26) Należy zapewnić wydajność krajowych systemów przyjmowania […].

[…]

(35) Niniejsza dyrektywa nie narusza praw podstawowych i jest zgodna z zasadami uznanymi w szczególności w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej. W szczególności niniejsza dyrektywa ma na celu zapewnienie pełnego poszanowania godności ludzkiej i wspieranie stosowania art. 1, 4, 6, 7, 18, 21, 24 i 47 Karty [praw podstawowych] i musi być odpowiednio wdrażana”.

6 Artykuł 2 tej dyrektywy, zatytułowany „Definicje”, stanowi:

„Na użytek niniejszej dyrektywy:

[…]

f) »warunki przyjmowania« oznaczają pełen zestaw środków, które państwa członkowskie przyznają wnioskodawcom zgodnie z niniejszą dyrektywą;

g) »świadczenia materialne w ramach przyjmowania« oznaczają warunki przyjmowania, które obejmują zakwaterowanie, wyżywienie i odzież świadczone w naturze lub jako świadczenia pieniężne, talony lub połączenie tych trzech form pomocy oraz dzienne diety;

[…]

i) »ośrodek dla cudzoziemców« oznacza każde miejsce używane jako miejsce zbiorowego zakwaterowania wnioskodawców;

[…]”.

7 Artykuł 3 ust. 1 wspomnianej dyrektywy ma następujące brzmienie:

„Niniejszą dyrektywę stosuje się do wszystkich obywateli państw trzecich i bezpaństwowców, którzy składają wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium […] państwa członkowskiego, tak długo jak posiadają oni zezwolenie na pozostanie na jego terytorium jako wnioskodawcy, a także do członków ich rodzin, jeżeli są oni objęci takim wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej zgodnie z prawem krajowym”.

8 Artykuł 7 tej dyrektywy, zatytułowany „Pobyt i swoboda przemieszczania się”, stanowi w ust. 2–5:

„2. Państwa członkowskie mogą podejmować decyzje dotyczące miejsca pobytu wnioskodawcy, jeśli przemawia za tym interes publiczny, porządek publiczny lub, w razie konieczności, ze względu na sprawne rozpatrzenie i skuteczne monitorowanie wniosku o ochronę międzynarodową.

3. Państwa członkowskie mogą uzależnić korzystanie ze świadczeń materialnych w ramach przyjmowania od rzeczywistego pobytu wnioskodawcy w konkretnym miejscu, które zostanie określone przez państwa członkowskie. Taka decyzja, która może mieć charakter ogólny, jest podejmowana indywidualnie i na podstawie prawa krajowego.

4. Państwa członkowskie określają przypadki, w których wnioskodawcom może zostać wydane tymczasowe zezwolenie na opuszczenie miejsca pobytu, o którym mowa w ust. 2 i 3 […]. Decyzje są podejmowane indywidualnie, obiektywnie i bezstronnie, a decyzja odmowna jest uzasadniana.

[…]

5. Państwa członkowskie zobowiązują wnioskodawców do niezwłocznego powiadomienia właściwych organów o ich [swym] aktualnym adresie oraz o każdej zmianie adresu.

9 Zgodnie z art. 12 dyrektywy 2013/33, zatytułowanym „Rodziny”:

„Zapewniając zakwaterowanie wnioskodawcom, państwa członkowskie podejmują właściwe środki w celu utrzymania, w możliwie jak najszerszym zakresie, jedności rodziny w postaci, w jakiej przebywa na ich terytorium. Środki takie są wdrażane za zgodą wnioskodawcy”.

10 Artykuł 14 tej dyrektywy, zatytułowany „Nauka szkolna i kształcenie małoletnich”, przewiduje w ust. 1:

„Państwa członkowskie przyznają małoletnim dzieciom wnioskodawców oraz wnioskodawcom, którzy są małoletni, dostęp do systemu kształcenia na podobnych warunkach jak własnym obywatelom, do czasu faktycznego wykonania wobec nich lub ich rodziców środka w postaci wydalenia […].

[…]”.

11 Artykuł 17 wspomnianej dyrektywy, zatytułowany „Ogólne zasady dotyczące świadczeń materialnych w ramach przyjmowania oraz opieki zdrowotnej”, w ust. 1–2 głosi:

„1. Państwa członkowskie zapewniają udostępnienie wnioskodawcom świadczeń materialnych w ramach przyjmowania w momencie złożenia przez nich wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.

2. Państwa członkowskie zapewniają świadczenia materialne w ramach przyjmowania pozwalające wnioskodawcom na odpowiedni poziom życia, gwarantujący im utrzymanie i ochronę zdrowia fizycznego i psychicznego.

Państwa członkowskie zapewniają, by taki poziom życia był zapewniany w przypadku osób szczególnej troski, zgodnie z art. 21, jak również w przypadku osób zatrzymanych”.

12 Artykuł 18 tej samej dyrektywy, zatytułowany „Formy świadczeń materialnych w ramach przyjmowania”, stanowi w ust. 1–3 i 6:

„1. W przypadku gdy zakwaterowanie jest świadczone w naturze, powinno ono przyjąć jedną z następujących form […]:

[…]

b) ośrodków dla cudzoziemców, które gwarantują odpowiedni poziom życia;

[…]

2. […] w odniesieniu do zakwaterowania, o którym mowa w ust. 1 lit. a), b) i c) niniejszego artykułu, państwa członkowskie zapewniają:

a) wnioskodawcom – gwarancję ochrony ich życia rodzinnego;

[…]

3. W odniesieniu do wnioskodawców umieszczonych w lokalach i ośrodkach dla cudzoziemców, o których mowa w ust. 1 lit. a) i b), państwa członkowskie biorą pod uwagę […] sytuację osób szczególnej troski.

[…]

6. Państwa członkowskie zapewniają ograniczenie przenoszenia wnioskodawców z jednego miejsca zakwaterowania do innego do przypadków, gdy jest to niezbędne […]”.

13 Artykuł 20 dyrektywy 2013/33, zatytułowany „Ograniczenie lub cofnięcie świadczeń materialnych w ramach przyjmowania”, przewiduje w ust. 1–5:

„1. Państwa członkowskie mogą ograniczyć lub – w wyjątkowych i odpowiednio uzasadnionych przypadkach – cofnąć świadczenia materialne w ramach przyjmowania, w przypadku gdy wnioskodawca:

a) opuszcza miejsce zamieszkania ustalone przez właściwy organ bez powiadomienia lub bez zezwolenia, jeśli jest ono wymagane;

b) nie spełnia obowiązków zgłaszania się lub dostarczania informacji lub stawiania się na rozmowy osobiste dotyczące postępowania w sprawie azylu, w rozsądnym okresie określonym w prawie krajowym; lub

c) złożył kolejny wniosek w rozumieniu art. 2 lit. q) dyrektywy [2013/32].

W odniesieniu do przypadków, o których mowa w lit. a) i b), jeżeli wnioskodawca zostanie odnaleziony lub dobrowolnie zgłosi się do właściwego organu, wydaje się należycie uzasadnioną decyzję w sprawie ponownego przyznania części lub całości tych świadczeń materialnych w ramach przyjmowania, które zostały cofnięte lub ograniczone, biorąc pod uwagę powody opuszczenia miejsca zamieszkania.

2. Państwa członkowskie mogą także ograniczyć świadczenia materialne w ramach przyjmowania, jeżeli stwierdzą, że wnioskodawca bez uzasadnionego powodu nie złożył wniosku o ochronę międzynarodową, gdy tylko złożenie go stało się racjonalnie wykonalne po przybyciu do danego państwa członkowskiego.

3. Państwa członkowskie mogą ograniczyć lub cofnąć świadczenia materialne w ramach przyjmowania, jeżeli wnioskodawca zataił, iż dysponuje środkami finansowymi, i dzięki temu bezzasadnie skorzystał ze świadczeń materialnych w ramach przyjmowania.

4. Państwa członkowskie mogą określić sankcje mające zastosowanie w przypadku poważnego naruszenia reguł obowiązujących w ośrodkach dla cudzoziemców oraz szczególnie agresywnego zachowania.

5. Decyzje dotyczące ograniczenia lub cofnięcia świadczeń materialnych w ramach przyjmowania lub decyzje dotyczące sankcji, o których mowa w ust. 1, 2, 3 i 4 niniejszego artykułu, podejmowane są indywidualnie, obiektywnie i bezstronnie, a każda decyzja jest uzasadniana. Decyzje opierają się na konkretnej sytuacji danej osoby, szczególnie w odniesieniu do osób objętych art. 21, uwzględniając zasadę proporcjonalności. Państwa członkowskie w każdym wypadku zapewniają dostęp do opieki zdrowotnej zgodnie z art. 19 oraz zapewniają wszystkim wnioskodawcom godny poziom życia.

14 Artykuł 21 dyrektywy 2013/33, zatytułowany „Zasada ogólna”, przewiduje, że w prawie krajowym wprowadzającym w życie tę dyrektywę państwa członkowskie uwzględniają szczególną sytuację osób wymagających szczególnej troski – takich jak małoletni i rodzice samotnie wychowujący małoletnie dzieci. Zgodnie z art. 22 ust. 1 wspomnianej dyrektywy, zatytułowanym „Ocena szczególnych potrzeb w zakresie przyjmowania osób szczególnej troski”, aby skutecznie wdrożyć

art. 21, państwa członkowskie oceniają, czy wnioskodawca jest wnioskodawcą o szczególnych potrzebach w zakresie przyjmowania. Państwa członkowskie ustalają również charakter takich potrzeb.

15 Artykuł 23 wspomnianej dyrektywy, zatytułowany „Małoletni", stanowi w ust. 1, 2 i 5:

„1. Jak najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka jest jednym z priorytetów branych pod uwagę przez państwa członkowskie podczas wprowadzania w życie przepisów niniejszej dyrektywy dotyczących małoletnich. Państwa członkowskie zapewniają poziom życia odpowiedni dla fizycznego, psychicznego, duchowego, moralnego i społecznego rozwoju małoletniego.

2. Przy ocenie, co najlepiej służy zabezpieczeniu interesów dziecka, państwa członkowskie należycie uwzględniają w szczególności następujące czynniki:

[…]

b) dobrostan małoletniego i jego rozwój społeczny, szczególnie biorąc pod uwagę pochodzenie małoletniego;

[…]

5. Państwa członkowskie zapewniają małoletnim dzieciom wnioskodawców lub małoletnim wnioskodawcom zakwaterowanie z ich rodzicami […]".

16 Artykuł 26 tej samej dyrektywy, zatytułowany „Odwołania", stanowi w ust. 1:

„Państwa członkowskie zapewniają możliwość odwołania od decyzji w sprawie przyznania, cofnięcia lub ograniczenia świadczeń na mocy niniejszej dyrektywy lub decyzji podjętych na podstawie art. 7, które indywidualnie wpływają na sytuację wnioskodawców, w ramach procedur ustanowionych w prawie krajowym. Przynajmniej w ostatniej instancji istnieć musi możliwość wniesienia odwołania lub innego środka dotyczącego stanu faktycznego i kwestii prawnych do organu sądowego".

### *Prawo włoskie*

17 Artykuł 17 decreto legislativo n. 142 – Attuazione della direttiva 2013/33/UE recante norme relative all'accoglienza dei richiedenti protezione internazionale, nonché della direttiva 2013/32/UE, recante procedure comuni ai fini del riconoscimento e della revoca dello status di protezione internazionale (dekretu ustawodawczego nr 142 dotyczącego transpozycji dyrektywy 2013/33/UE w sprawie ustanowienia norm dotyczących przyjmowania wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową oraz dyrektywy 2013/32/UE w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej) z dnia 18 sierpnia 2015 r. (GURI nr 214, z dnia 15 września 2015 r.), zmienionego decreto-legge n. 20 – Disposizioni urgenti in materia di flussi di ingresso legale dei lavoratori stranieri e di prevenzione e contrasto all'immigrazione irregolare z dnia 10 marca 2023 r. (dekretem z mocą ustawy nr 20 w sprawie pilnych przepisów dotyczących legalnego napływu pracowników zagranicznych oraz zapobiegania nielegalnej imigracji i jej zwalczania) z dnia 10 marca 2023 r. (GURI nr 59 z dnia 10 marca 2023 r.), który został przekształcony w ustawę, ze zmianami, przez legge n. 50 (ustawę

nr 50) z dnia 5 maja 2023 r. (GURI nr 104 z dnia 5 maja 2023 r.) (zwanego dalej „dekretem ustawodawczym nr 142”), zatytułowany „Zakwaterowanie osób o szczególnych potrzebach”, stanowi w ust. 1:

„Środki związane z przyjmowaniem przewidziane w niniejszym dekrecie uwzględniają szczególną sytuację osób wymagających szczególnej troski, takich jak małoletni, […] rodzice samotnie wychowujący małoletnie dzieci […]”.

18 Artykuł 23 dekretu ustawodawczego nr 142, zatytułowany „Ograniczenie lub cofnięcie świadczeń materialnych w ramach przyjmowania”, stanowi w ust. 1–4:

„1. Prefekt prowincji, w której znajdują się ośrodki, o których mowa w art. 9 i 11, wydaje dekret zawierający uzasadnienie o cofnięciu środków w ramach przyjmowania w następujących przypadkach:

a) wnioskodawca nie stawia się w wyznaczonym ośrodku dla cudzoziemców lub opuszcza go bez uprzedniego powiadomienia w uzasadniony sposób właściwej prefektury – dyrekcji terytorialnej rządu;

b) wnioskodawca nie stawia się na rozprawie przed organem rozpatrującym wniosek;

c) wnioskodawca składa kolejny wniosek w rozumieniu art. 29 [decreto legislativo n. 25 – Attuazione della direttiva 2005/85/WE recante norme minime per le procedure applicate negli Stati membri ai fini del riconoscimento e della revoca dello status di rifugiato (dekretu ustawodawczego nr 25 wprowadzającego w życie dyrektywę 2005/85/WE w sprawie ustanowienia minimalnych norm dotyczących procedur nadawania i cofania statusu uchodźcy w państwach członkowskich) z dnia 28 stycznia 2008 r. (GURI nr 40 z dnia 16 lutego 2008 r.) z późniejszymi zmianami;

d) ustalono, że wnioskodawca posiada wystarczające środki do życia.

2. W przypadku poważnego lub powtarzającego się naruszenia przez wnioskodawcę ubiegającego się o ochronę międzynarodową reguł obowiązujących w ośrodku, w którym jest on zakwaterowany, w tym umyślnego uszkodzenia mienia ruchomego lub nieruchomego, lub w przypadku szczególnie agresywnego zachowania, nawet poza ośrodkiem dla cudzoziemców, prefekt, bez uszczerbku dla prawa do nakazania przeniesienia wnioskodawcy do innego ośrodka, postanawia o zastosowaniu środka lub środków spośród tych opisanych poniżej:

a) czasowe wykluczenie z udziału w zajęciach organizowanych przez kierownika ośrodka;

b) czasowe wyłączenie dostępu do przynajmniej jednej z usług, o których mowa w art. 10 ust. 1 zdanie drugie, z wyjątkiem dostępu do sprzętu;

c) zawieszenie na okres nie krótszy niż trzydzieści dni i nie dłuższy niż sześć miesięcy lub cofnięcie dodatkowych korzyści materialnych przewidzianych w regulaminie, o którym mowa w art. 12;

2-bis. Środki, o których mowa w niniejszym artykule, są przyjmowane indywidualnie, z poszanowaniem zasady proporcjonalności i z uwzględnieniem sytuacji wnioskodawcy, w szczególności w odniesieniu do warunków określonych w art. 17, oraz zawierają uzasadnienie.

O środkach podjętych przez prefekta wobec wnioskodawcy zawiadamia się właściwą komisję terytorialną odpowiedzialną za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 lit. a), kierownik ośrodka niezwłocznie powiadamia prefekturę – biuro terytorialne rządu o niestawiennictwie wnioskodawcy lub opuszczeniu ośrodka przez wnioskodawcę. Jeżeli osoba ubiegająca się o azyl zostanie odnaleziona lub dobrowolnie zgłosi się do służb porządkowych lub do ośrodka, do którego została przydzielona, prefekt odpowiedzialny za dany obszar zarządza, w drodze uzasadnionego środka, ewentualne przywrócenie środków związanych z przyjmowaniem na podstawie informacji dostarczonych przez wnioskodawcę. Przywrócenie środków jest zarządzane tylko wtedy, gdy niestawienie się w ośrodku lub jego opuszczenie są spowodowane siłą wyższą lub nieprzewidywalnymi okolicznościami, a w każdym razie ważnymi przyczynami osobistymi.

4. W przypadku naruszenia regulaminu ośrodka kierownik w sposób formalny upomina wnioskodawcę, a gdy spełnione są warunki zastosowania środków, o których mowa w ust. 2, niezwłocznie przekazuje prefekturze sprawozdanie o stanie faktycznym".

## Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

19 AF i jego dziecko, BF, które było małoletnie w chwili zaistnienia okoliczności faktycznych w postępowaniu głównym, są wnioskodawcami ubiegającymi się o ochronę międzynarodową przebywającymi w ośrodku dla cudzoziemców w Mediolanie.

20 W dniu 1 czerwca 2023 r. prefektura Mediolanu wydała decyzję o cofnięciu świadczeń materialnych w ramach przyjmowania w odniesieniu do AF i BF (zwaną dalej „decyzją sporną w postępowaniu głównym"). Sąd odsyłający zauważa, że choć uzasadnienie tej decyzji odnosi się do różnych czynów stanowiących naruszenie regulaminu ośrodka przyjmowania, szczególnie agresywnych zachowań lub czynów mających wpływ na możliwość korzystania ze świadczeń materialnych w ramach przyjmowania, to jednak podstawą prawną wspomnianej decyzji są przepisy art. 23 ust. 1 lit. a) dekretu ustawodawczego nr 142, które dotyczą opuszczenia ośrodka dla cudzoziemców. Sąd odsyłający wnioskuje z tego, że cofnięcie wspomnianych świadczeń materialnych w ramach przyjmowania opiera się na wielokrotnych odmowach poddania się przez AF przeniesieniu, wraz z jego dzieckiem, do innego ośrodka dla cudzoziemców, znajdującego się również w Mediolanie, a przeniesienie to jest zasadniczo uzasadnione okolicznością, że obecnie osoby te zajmują miejsce zakwaterowania przeznaczone dla czterech osób.

21 AF wniósł skargę o stwierdzenie nieważności oraz wniosek o zastosowanie środków tymczasowych do Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia (regionalnego sądu administracyjnego dla Lombardii, Włochy), będącego sądem odsyłającym, podnosząc, że odmówienie zgody na przeniesienie go do innego ośrodka dla cudzoziemców jest uzasadnione okolicznością, że BF kontynuuje naukę w pobliżu ośrodka dla cudzoziemców, w którym się znajdują.

22 AF twierdzi, że w związku z owym cofnięciem mu świadczeń materialnych w ramach przyjmowania nie będzie w stanie zaspokoić swoich podstawowych potrzeb ani podstawowych potrzeb swojego małoletniego dziecka. W tym względzie powołuje się on w szczególności na naruszenie art. 21 dyrektywy 2013/33 i art. 17 dekretu ustawodawczego nr 142/2015 w zakresie, w jakim decyzja sporna w postępowaniu głównym nie uwzględnia faktu, że on i jego dziecko należą do kategorii „osób [wymagających] szczególnej troski", jak również na naruszenie art. 23

ust. 1 lit. a) dekretu ustawodawczego nr 142 w zakresie, w jakim odmowa poddania się przeniesieniu nie może być utożsamiana z przypadkiem przewidzianym w tym przepisie, a także na naruszenie art. 20 dyrektywy 2013/33, zgodnie z wykładnią dokonaną przez Trybunał w wyrokach z dnia 12 listopada 2019 r., Haqbin (C-233/18, EU:C:2019:956) i z dnia 1 sierpnia 2022 r., Ministero dell'Interno (Cofnięcie świadczeń materialnych w ramach przyjmowania) (C-422/21, EU:C:2022:616), z których jego zdaniem wynika ogólna zasada mająca zastosowanie do wszystkich przypadków cofnięcia świadczeń materialnych w ramach przyjmowania, również gdy takie cofnięcie nie ma charakteru sankcji.

23 Co się tyczy wniosku AF o zastosowanie środków tymczasowych, sąd odsyłający oddalił go postanowieniem z dnia 25 lipca 2023 r. ze względu na to, że decyzja sporna w postępowaniu głównym była wyrazem uprawnień organizacyjnych organu administracji w zakresie zarządzania ośrodkami dla cudzoziemców.

24 AF wniósł środek odwoławczy od tego postanowienia do Consiglio di Stato (rady stanu, Włochy), która postanowieniem z dnia 22 września 2023 r. uwzględniła ów środek ze względu na to, że decyzja sporna w postępowaniu głównym mogłaby naruszać podstawowe prawa AF, w szczególności jego prawo dostępu do podstawowych potrzeb, takich jak wyżywienie, zakwaterowanie i odzież.

25 Co się tyczy skargi o stwierdzenie nieważności, w pierwszej kolejności sąd odsyłający wyjaśnia, że w celu dostosowania ustawodawstwa krajowego do art. 20 dyrektywy 2013/33, zgodnie z jego wykładnią dokonaną w orzecznictwie, o którym mowa w pkt 22 niniejszego wyroku, art. 23 ust. 1 dekretu ustawodawczego nr 142 został zmieniony w taki sposób, że uprawnienie właściwego organu krajowego do cofnięcia świadczeń materialnych w ramach przyjmowania jest obecnie wyrazem uprawnień dyskrecjonalnych, których wykonywanie podlega konkretnej ocenie wszystkich istotnych okoliczności danego przypadku. W związku z tym sąd ten uważa, że ponieważ ustała podstawa sprzeczności ustawodawstwa krajowego z prawem Unii, nie można już odstąpić od jego stosowania. W szczególności ustawodawstwo krajowe jest obecnie zgodne z zasadą proporcjonalności, a zwłaszcza z koniecznością uwzględnienia argumentów zainteresowanego.

26 W drugiej kolejności, zdaniem sądu odsyłającego, decyzji spornej w postępowaniu głównym nie należy uważać za sankcję. W niniejszej sprawie właściwy organ krajowy nie zamierzał bowiem wykluczyć skarżącego w sprawie głównej z systemu przyjmowania, a jedynie przenieść go do innego ośrodka dla cudzoziemców, w którym nadal korzystałby on z pełnej ochrony. Cofnięcie świadczeń materialnych w ramach przyjmowania jest zatem bezpośrednią konsekwencją odmowy dalszego korzystania przez skarżącego z tych świadczeń w innym ośrodku dla cudzoziemców niż ten, w którym obecnie przebywa. Ponadto sąd ten jest zdania, że sytuacja rozpatrywana w postępowaniu głównym wchodzi w zakres stosowania art. 23 ust. 1 lit. a) dekretu ustawodawczego nr 142, ponieważ podobnie jak w sytuacji wyraźnie wskazanej w tym przepisie, a mianowicie sytuacji, w której wnioskodawca ubiegający się o ochronę międzynarodową nie stawia się w ośrodku dla cudzoziemców wyznaczonym przez właściwy organ krajowy lub go opuszcza, taką odmowę należy utożsamiać z dobrowolnym wycofaniem się z systemu przyjmowania. Tak więc zdaniem sądu odsyłającego pozbawienie wspomnianego wnioskodawcy możliwości zaspokojenia jego podstawowych potrzeb, które wynika z tej odmowy, nie stawia go w sytuacji odmiennej od sytuacji, w której znajdowałby się on, gdyby odmówił objęcia go tym systemem przyjmowania, którego stosowanie zawsze wymaga od zainteresowanego przystąpienia do owego systemu.

27 W trzeciej kolejności sąd odsyłający twierdzi przede wszystkim, że uprawnienie do wydania decyzji o cofnięciu świadczeń materialnych w ramach przyjmowania jest przewidziane w art. 20 dyrektywy 2013/33, a decyzja ta może przybrać formę sankcji, zgodnie z art. 20 ust. 4 tej dyrektywy, lub środka administracyjnego wynikającego z nieprzestrzegania obiektywnych warunków dostępu do świadczeń materialnych w ramach przyjmowania, zgodnie z jej art. 20 ust. 1–3.

28 Następnie sąd odsyłający zauważa, że w ramach przyznawania świadczeń materialnych do właściwego organu krajowego należy wyznaczenie ośrodka dla cudzoziemców, w którym wnioskodawca będzie przebywał, a w razie potrzeby przeniesienie go do innego ośrodka dla cudzoziemców, w świetle ocen dotyczących zarządzania i organizacji przyjmowania wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową, a w szczególności dostępności miejsc w poszczególnych ośrodkach dla cudzoziemców. Z postanowienia odsyłającego wynika, że w niniejszej sprawie przeniesienie AF i BF do innego ośrodka dla cudzoziemców niż ten, w którym się znajdują, jest uzasadnione okolicznością, że zajmują oni miejsce zakwaterowania przeznaczone dla czterech osób, które odpowiada zatem potrzebom większej rodziny. W tym względzie sąd odsyłający zauważa, że w tych okolicznościach właściwy organ, decydując o przeniesieniu AF i BF do innego ośrodka dla cudzoziemców znajdującego się w tym samym mieście, w którym mogliby nadal korzystać ze świadczeń materialnych w ramach przyjmowania, zastosował się do pkt 49 i 50 wyroku z dnia 12 listopada 2019 r., Haqbin (C-233/18, EU:C:2019:956) oraz do art. 20 ust. 5 dyrektywy 2013/33. Ponadto odmowa poddania się przez AF przeniesieniu do innego ośrodka dla cudzoziemców nie była uzasadniona wykazanym brakiem dostosowania nowego ośrodka dla cudzoziemców w świetle jego potrzeb życiowych, lecz jedynie mniejszą odległością ośrodka, w którym AF był zakwaterowany, do placówki szkolnej, do której uczęszcza BF, co zdaniem sądu odsyłającego nie może uzasadniać takiej odmowy, ponieważ możliwość odbywania nauki przez BF zostałaby w każdym wypadku zapewniona.

29 Tymczasem sąd odsyłający podkreśla, że jak wynika z art. 20 ust. 1–3 dyrektywy 2013/33, zgodnie z jego wykładnią dokonaną w wyrokach z dnia 12 listopada 2019 r., Haqbin (C-233/18, EU:C:2019:956, pkt 44) i z dnia 1 sierpnia 2022 r., Ministero dell'Interno (Cofnięcie świadczeń materialnych w ramach przyjmowania) (C-422/21, EU:C:2022:616, pkt 37, 38), dyrektywa ta przewiduje możliwość reagowania przez państwa członkowskie na ewentualne nadużycia w systemie przyjmowania poprzez cofnięcie świadczeń materialnych w ramach przyjmowania. W niniejszym przypadku sąd ten uważa, że odmowa AF stanowi zachowanie stanowiące nadużycie, poprzez które wykorzystuje on dostęp do tych świadczeń do własnych celów i utrudnia w praktyce wykonywanie uprawnień organizacyjnych i administracyjnych w zakresie zarządzania ośrodkami dla cudzoziemców, w szczególności w kontekście przydzielania beneficjentów tych świadczeń do danego ośrodka dla cudzoziemców.

30 Zdaniem tego sądu, zważywszy, że cofnięcie takich świadczeń stanowiło w niniejszym przypadku jedyny środek, jaki można było zastosować, mając na uwadze powód przeniesienia do innego ośrodka cudzoziemców, a mianowicie rozmiar miejsca zakwaterowania zajmowanego przez AF i BF oraz brak dostępności zakwaterowania lepiej dostosowanego do ich sytuacji w ośrodku dla cudzoziemców, w którym się znajdują, wyłączenie takiego środka przez art. 20 dyrektywy 2013/33 oznaczałoby „sparaliżowanie" uprawnień organizacyjnych administracji w zakresie zarządzania ośrodkami dla cudzoziemców i ustanowienie pewnej formy „prawa do pozostawania" wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową w pierwotnie wyznaczonym ośrodku dla cudzoziemców, przy czym nie zostało to przewidziane ani w prawie Unii, ani w prawie krajowym.

31 W tych okolicznościach Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia (regionalny sąd administracyjny dla Lombardii, Włochy) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy artykuł 20 dyrektywy [2013/33], a także zasady określone przez Trybunał w jego wyrokach z dnia 12 listopada 2019 r. [Haqbin (C-233/18, EU:C:2019:956)] i z dnia 1 sierpnia 2022 r. [Ministero dell'Interno (Cofnięcie świadczeń materialnych w ramach przyjmowania) (C-422/21, EU:C:2022:616)], w zakresie, w jakim wykluczają one, by organ administracji państwa członkowskiego mógł wydać decyzję nakładającą sankcję w postaci cofnięcia środków dotyczących przyjmowania, jeżeli taka decyzja ma negatywny wpływ na podstawowe potrzeby życiowe cudzoziemca ubiegającego się o ochronę międzynarodową i jego rodziny – stoją na przeszkodzie uregulowaniom krajowym, które zezwalają, po dokonaniu uzasadnionej indywidualnej oceny, dotyczącej również konieczności i proporcjonalności środka, na cofnięcie środka dotyczącego przyjmowania nie z przyczyn mających charakter sankcji, lecz z powodu niespełniania przesłanek objęcia tym środkiem, w szczególności ze względu na odmowę wyrażenia przez cudzoziemca, z powodów niezwiązanych z zaspokojeniem podstawowych potrzeb życiowych i ochroną godności człowieka, zgody na przeniesienie do innego ośrodka przyjmowania, wskazanego przez organ administracji z uwagi na obiektywne potrzeby organizacyjne i gwarantującego, na odpowiedzialność samego organu administracji, utrzymanie świadczeń materialnych w ramach przyjmowania równoważnych takim świadczeniom przysługującym w ośrodku, z którego cudzoziemiec ma zostać przeniesiony, jeżeli odmowa poddania się przeniesieniu i wynikająca z niej decyzja o cofnięciu stawiają cudzoziemca w sytuacji niemożności zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych jego i jego rodziny?".

## W przedmiocie pytania prejudycjalnego

32 Na wstępie należy zauważyć, że w niniejszej sprawie, jak wynika z postanowienia odsyłającego, po pierwsze, na mocy decyzji spornej w postępowaniu głównym wnioskodawcy ubiegającemu się o ochronę międzynarodową i jego małoletniemu dziecku cofnięto wszystkie świadczenia materialne w ramach przyjmowania ze względu na to, że wnioskodawca ten wielokrotnie odmawiał przeniesienia się z tym dzieckiem do innego ośrodka dla cudzoziemców niż ten, w którym przebywają, a po drugie, że decyzja ta opiera się na przepisie prawa krajowego, który wdraża art. 20 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/33.

33 Należy zatem uznać, iż poprzez swoje pytanie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 20 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/33 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniom państwa członkowskiego, na mocy których właściwy organ może cofnąć wnioskodawcy ubiegającemu się o ochronę międzynarodową, który odmawia poddania się przeniesieniu go do innego ośrodka dla cudzoziemców niż ten, w którym przebywa, wszystkie świadczenia materialne w ramach przyjmowania, i to nawet jeśli w następstwie tego cofnięcia wnioskodawca ten nie jest już w stanie zaspokoić swoich potrzeb życiowych i potrzeb swojej rodziny.

34 W tym względzie należy przypomnieć, że jak wynika z zawartych w art. 2 lit. f) i g) dyrektywy 2013/33 definicji, wyrażenie „świadczenia materialne w ramach przyjmowania" oznacza pełen zestaw środków, które państwa członkowskie przyznają wnioskodawcom ubiegającym się o ochronę międzynarodową zgodnie z tą dyrektywą, w tym zakwaterowanie, wyżywienie i odzież

świadczone w naturze lub jako świadczenia pieniężne, lub jako talony lub też połączenie tych trzech form pomocy oraz dzienne diety (wyrok z dnia 12 listopada 2019 r., Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, pkt 32).

35 Na podstawie art. 17 ust. 1 i 2 dyrektywy 2013/33 państwa członkowskie mają obowiązek takiego działania, by udostępnić wnioskodawcom ubiegającym się o ochronę międzynarodową świadczenia materialne w ramach przyjmowania w momencie złożenia przez nich wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej oraz spowodowania, że środki podjęte w tym celu pozwolą wnioskodawcom na odpowiedni poziom życia, gwarantujący im utrzymanie oraz ochronę zdrowia fizycznego i psychicznego. W wypadku „osób [wymagających] szczególnej troski" w rozumieniu art. 21 tej dyrektywy, do których należą małoletni i rodzice samotnie wychowujący małoletnie dzieci, art. 17 ust. 2 akapit drugi rzeczonej dyrektywy stanowi, że państwa członkowskie mają obowiązek spowodowania, by taki poziom życia był im „zapewniany" (zob. podobnie wyrok z dnia 12 listopada 2019 r., Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, pkt 33, 34).

36 Jednak ciążący na państwach członkowskich obowiązek zapewnienia wnioskodawcom ubiegającym się o ochronę międzynarodową dostępu do świadczeń materialnych w ramach przyjmowania nie ma charakteru bezwzględnego. Prawodawca Unii przewidział bowiem w art. 20 dyrektywy 2013/33, zamieszczonym w opatrzonym tym samym tytułem – „Ograniczenie lub cofnięcie świadczeń materialnych w ramach przyjmowania" – rozdziale III, okoliczności, w których prawo do korzystania z takich świadczeń może zostać ograniczone lub cofnięte (wyrok z dnia 12 listopada 2019 r., Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, pkt 35).

37 Możliwość ograniczania lub cofania – stosownie do przypadku – przez państwa członkowskie świadczeń materialnych w ramach przyjmowania nie jest wyraźnie przewidziana w art. 20 ust. 1–3 dyrektywy 2013/33, które to ustępy dotyczą zasadniczo, jak wynika z motywu 25 tej dyrektywy, sytuacji cechujących się ryzykiem nadużycia przez wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową systemu przyjmowania wprowadzonego rzeczoną dyrektywą (wyrok z dnia 12 listopada 2019 r., Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, pkt 44).

38 W szczególności zgodnie z brzmieniem art. 20 ust. 1 lit. a) wspomnianej dyrektywy państwa członkowskie mogą ograniczyć lub w wyjątkowych i odpowiednio uzasadnionych przypadkach cofnąć świadczenia, gdy wnioskodawca ubiegający się o ochronę międzynarodową opuszcza miejsce zamieszkania ustalone przez właściwy organ bez powiadomienia tego organu lub, jeżeli konieczne jest w tym celu zezwolenie, bez uzyskania takiego zezwolenia.

39 Biorąc pod uwagę, że rozpatrywane w postępowaniu głównym uregulowania krajowe wdrażają ten przepis, należy ustalić, czy może on mieć zastosowanie do sytuacji wnioskodawcy ubiegającego się o ochronę międzynarodową, który odmawia poddania się przeniesieniu do ośrodka dla cudzoziemców innego niż ten, w którym przebywa.

40 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału by dokonać wykładni przepisu prawa Unii, należy uwzględnić nie tylko brzmienie tego przepisu, lecz także jego kontekst oraz cele regulacji, której część on stanowi [wyrok z dnia 1 sierpnia 2022 r., Ministero dell'Interno (Cofnięcie świadczeń materialnych w ramach przyjmowania), C-422/21, EU:C:2022:616, pkt 28 i przytoczone tam orzecznictwo].

41 W pierwszej kolejności, co się tyczy brzmienia art. 20 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/33, należy zauważyć, po pierwsze, że użycie czasownika „opuszczać" w kontekście wyrażenia „opuszcza miejsce zamieszkania ustalone przez właściwy organ" odnosi się, zgodnie ze zwyczajowym

znaczeniem tego czasownika w języku potocznym, do okoliczności, że wnioskodawca ubiegający się o ochronę międzynarodowej dobrowolnie opuszcza to miejsce pobytu na dłuższy czas, a nawet definitywnie.

42 Po drugie, należy stwierdzić, że wyrażenie to w związku ze sformułowaniami „bez powiadomienia" i „bez zezwolenia, jeśli jest ono wymagane", zawartymi w tym przepisie, odnosi się wyraźnie do niedotrzymania obowiązków dotyczących pobytu wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową, nałożonych na nich przez państwa członkowskie na podstawie art. 7 dyrektywy 2013/33.

43 W istocie zgodnie z art. 7 ust. 2 i 3 tej dyrektywy państwa członkowskie mogą, po pierwsze, podejmować decyzje dotyczące miejsca pobytu wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową, jeśli przemawia za tym interes publiczny, porządek publiczny lub, w razie konieczności, ze względu na sprawne rozpatrzenie i skuteczne monitorowanie ich wniosków, a po drugie, uzależnić korzystanie ze świadczeń materialnych w ramach przyjmowania od rzeczywistego pobytu owych wnioskodawców w konkretnym, ustalonym przez nie miejscu. Zgodnie z art. 7 ust. 4 wspomnianej dyrektywy państwa członkowskie przewidują możliwość wydania tymczasowego zezwolenia na opuszczenie miejsca pobytu, o którym mowa w art. 7 ust. 2 i 3. W każdym przypadku art. 7 ust. 5 tej dyrektywy nakłada na państwa członkowskie obowiązek przewidzenia wymogu, aby wnioskodawcy ubiegający się o ochronę międzynarodową jak najszybciej powiadamiali właściwe organy o ich aktualnym adresie oraz o każdej zmianie adresu.

44 W konsekwencji art. 20 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/33 obejmuje sytuacje, w których wnioskodawca ubiegający się o ochronę międzynarodowej „opuszcza" miejsce pobytu ustalone przez właściwy organ krajowy na podstawie art. 7 ust. 2 lub 3 tej dyrektywy, uchylając się od przewidzianego w art. 7 ust. 5 wspomnianej dyrektywy obowiązku powiadomienia o zmianie adresu lub, w stosownych przypadkach, obowiązku posiadania zezwolenia, o którym mowa w art. 7 ust. 4 tej dyrektywy, jeżeli zezwolenie to jest niezbędne do opuszczenia tego miejsca pobytu.

45 W drugiej kolejności, co się tyczy kontekstu, w jaki wpisuje się art. 20 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/33, należy stwierdzić, że sytuacje, o których mowa w tym przepisie, wykazują pewną analogię do sytuacji, do których odnosi się art. 20 ust. 1 lit. b) tej dyrektywy, a mianowicie przypadków, w których wnioskodawca ubiegający się o ochronę międzynarodowej nie spełnia obowiązków zgłaszania się lub dostarczania informacji lub stawiania się na rozmowy osobiste dotyczące postępowania w sprawie azylu, w rozsądnym okresie określonym w prawie krajowym.

46 Analogia ta została podkreślona w art. 20 ust. 1 akapit drugi owej dyrektywy, który przewiduje, że w przypadkach, o których mowa w art. 20 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) i b), jeżeli wnioskodawca ubiegający się o ochronę międzynarodowej zostanie odnaleziony lub dobrowolnie zgłosi się do właściwego organu, wydaje się należycie uzasadnioną decyzję w sprawie ponownego przyznania części lub całości tych świadczeń materialnych w ramach przyjmowania, które zostały cofnięte lub ograniczone, biorąc pod uwagę powody opuszczenia miejsca zamieszkania.

47 Z wyjaśnień zawartych w tym akapicie drugim wynika, że we wszystkich przypadkach, o których mowa w art. 20 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) i b) dyrektywy 2013/33, cofnięcie lub ograniczenie świadczeń materialnych w ramach przyjmowania przewidziane w tym przepisie jest konsekwencją zachowania wnioskodawcy ubiegającego się o ochronę międzynarodową, w wyniku którego, uchylając się od obowiązków określonych w prawie krajowym w celu

rozpatrzenia jego wniosku lub wykonania prawa do pozostania na terytorium danego państwa członkowskiego w charakterze wnioskodawcy w rozumieniu art. 3 ust. 1 tej dyrektywy, wspomniany wnioskodawca przestaje pozostawać do dyspozycji właściwych organów, w związku z czym owe organy nie mogą go już zlokalizować. W istocie gdy staje on ponownie do dyspozycji tych organów, ponieważ został „odnaleziony” lub „dobrowolnie zgłosi[ł] się” do nich, jego sytuacja powinna zostać ponownie zbadana w świetle powodów „opuszczenia” w celu ustalenia, czy należy przywrócić mu prawo do korzystania z tych świadczeń materialnych w ramach przyjmowania

48 Wykładnię tę potwierdzają art. 13 i 28 dyrektywy 2013/32 w sprawie wspólnych procedur udzielania lub cofania ochrony międzynarodowej.

49 Po pierwsze bowiem, art. 13 ust. 1 tej dyrektywy stanowi, że państwa członkowskie nakładają na wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową obowiązek współpracy z właściwymi organami w celu ustalenia ich tożsamości oraz innych elementów, o których mowa w art. 4 ust. 2 dyrektywy 2011/95, niezbędnych do uzasadnienia ich wniosku. Zgodnie z art. 13 ust. 1 państwa członkowskie mogą nałożyć na tych wnioskodawców inne obowiązki w zakresie współpracy z właściwymi organami, o ile obowiązki takie są konieczne dla rozpatrzenia wniosku, w tym obowiązek przewidziany w art. 13 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2013/32, polegający na zobowiązaniu tych wnioskodawców do kontaktowania się z właściwymi organami lub do osobistego stawiennictwa przed nimi, niezwłocznie albo w wyznaczonych terminach. Ten ostatni obowiązek odpowiada jednemu z obowiązków, których niedotrzymanie może spowodować ograniczenie lub cofnięcie świadczeń materialnych w ramach przyjmowania na podstawie art. 20 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2013/33.

50 Podobnie jedna z sytuacji, o których mowa w art. 20 ust. 1 lit. a) tej dyrektywy, odpowiada naruszeniu obowiązków, które mogą zostać nałożone na wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową na podstawie art. 13 ust. 2 lit. c) dyrektywy 2013/32, a mianowicie obowiązków informowania właściwych organów o swym miejscu pobytu lub adresie zamieszkania oraz o wszelkich zmianach w tym zakresie w najkrótszym możliwym terminie, a także obowiązku przyjmowania wszelkiej korespondencji odpowiednio w ostatnim wskazanym miejscu pobytu lub pod ostatnim wskazanym adresem zamieszkania.

51 Po drugie, zgodnie z art. 28 ust. 1 akapit drugi lit. a) i b) dyrektywy 2013/32 państwa członkowskie mogą domniemywać, że wnioskodawca w sposób dorozumiany wycofał wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej lub zaprzestał jego popierania, w przypadku gdy nie odpowiedział na żądania dostarczenia informacji mających znaczenie z punktu widzenia wniosku w rozumieniu art. 4 dyrektywy 2011/95 lub nie stawił się na przesłuchanie, o którym mowa w art. 14–17 dyrektywy 2013/32, albo w przypadku gdy zbiegł z miejsca, w którym zamieszkiwał lub był przetrzymywany lub opuścił takie miejsce bez zezwolenia, nie kontaktując się z właściwym organem w rozsądnym terminie, lub nie wywiązał się w rozsądnym terminie z obowiązku zgłaszania się lub innych obowiązków kontaktowania się.

52 Tymczasem należy stwierdzić, że przypadki te odpowiadają w istocie sytuacjom, w których decyzja o ograniczeniu lub cofnięciu świadczeń materialnych w ramach przyjmowania może zostać podjęta na podstawie art. 20 ust. 1 lit. a) lub b) dyrektywy 2013/33.

53 W trzeciej kolejności, co się tyczy celów realizowanych przez tę dyrektywę, należy przypomnieć, że – jak wynika z pkt 43 niniejszego wyroku – obowiązki przewidziane w art. 7 tej dyrektywy mają na celu umożliwienie państwom członkowskim wydawania decyzji w dziedzinie swobody przemieszczania się i pobytu wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową, które

gwarantują, z poszanowaniem ich praw podstawowych, że pozostają oni do dyspozycji właściwych organów tak długo, jak długo mają oni zezwolenie na pozostanie na ich terytorium w celu rozpatrzenia ich wniosków, jeśli przemawia za tym interes publiczny, porządek publiczny lub, w stosownych przypadkach, w celu szybkiego rozpatrzenia i skutecznego monitorowania ich wniosków.

54 W konsekwencji wnioskodawca ubiegający się o ochronę międzynarodową, który z naruszeniem tych obowiązków opuszcza miejsce zamieszkania ustalone przez właściwe organy krajowe, nie informując ich o tym lub nie będąc do tego uprawniony, uchyla się de facto od kontroli tych organów i w ten sposób zagraża celom interesu publicznego, porządku publicznego lub skutecznego monitorowania jego wniosku, którym służy ustalenie tego miejsca pobytu.

55 Wynika z tego, że w takiej sytuacji ograniczenie świadczeń materialnych w ramach przyjmowania lub, w wyjątkowych i należycie uzasadnionych przypadkach, ich cofnięcie stanowi środek, za pomocą którego państwa członkowskie wyciągają konsekwencje z niedotrzymania obowiązków ciążących na wnioskodawcy ubiegającemu się o ochronę międzynarodową w związku z ciążącym na nim obowiązkiem współpracy z właściwymi organami przy rozpatrywaniu jego wniosku lub w ścisłym związku z tym obowiązkiem, pozbawiając wnioskodawcę, w części lub w całości, korzyści, do których jest on uprawniony z tytułu przyjęcia na terytorium państwa członkowskiego odpowiedzialnego za jego wniosek, a których uzyskanie jest uzależnione od złożenia i rozpatrzenia tego wniosku.

56 Jednakże wnioskodawcy ubiegającego się o ochronę międzynarodową, który przebywa w ośrodku dla cudzoziemców i który odmawia zastosowania się do decyzji o przeniesieniu do innego ośrodka dla cudzoziemców, pozostając w pierwszym z tych ośrodków, nie można uznać za wnioskodawcę, który „opuszcza miejsce zamieszkania ustalone przez właściwy organ bez powiadomienia lub bez zezwolenia, jeśli jest ono wymagane” w rozumieniu art. 20 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/33.

57 Po pierwsze, nawet przy założeniu, że w sytuacji takiej jak ta, o której mowa w pkt 56 niniejszego wyroku, właściwy organ krajowy nakłada na danego wnioskodawcę ubiegającego się o ochronę międzynarodową taki obowiązek zamieszkania w nowym ośrodku dla cudzoziemców, nie można uznać, że w przypadku odmowy poddania się przeniesieniu wnioskodawca ten opuścił ten ośrodek bez powiadomienia o tym właściwego organu krajowego lub bez zezwolenia, lecz należy uznać, że nadal faktycznie przebywa w ośrodku dla cudzoziemców pierwotnie ustalonym przez ów organ, a zatem pozostaje do dyspozycji tego organu, a jeżeli są inne – organów właściwych do rozpatrzenia jego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.

58 Tak więc w takiej sytuacji, w przeciwieństwie do sytuacji, o której mowa w art. 20 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/33, osobę ubiegającą się o ochronę międzynarodową można nadal zlokalizować, w związku z czym w takim przypadku przewidziany w art. 20 ust. 1 akapit drugi tej dyrektywy obowiązek wydania przez właściwe organy należycie uzasadnionej decyzji, opartej na powodach „opuszczenia” owego ośrodka przez tego wnioskodawcę, dotyczącej przywrócenia prawa do niektórych lub wszystkich świadczeń materialnych w ramach przyjmowania, które zostały cofnięte lub ograniczone, jest bezprzedmiotowy.

59 W świetle powyższego należy stwierdzić, że prawodawca Unii nie zamierzał przewidzieć możliwości cofnięcia lub ograniczenia przez państwa członkowskie owych świadczeń na podstawie art. 20 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/33, dotyczącego opuszczenia miejsca pobytu,

w przypadku odmowy zastosowania się do decyzji o przeniesieniu do innego ośrodka dla cudzoziemców, ponieważ odmowa ta nie skutkuje „opuszczeniem" tego ośrodka przez osobę ubiegającą się o ochronę międzynarodową w rozumieniu art. 20 ust. 1 akapit drugi.

60 Po drugie, jak stwierdzono w pkt 51 i 52 niniejszego wyroku, sytuacje, o których mowa w art. 20 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/33, odpowiadają zasadniczo niektórym z sytuacji, w których państwa członkowskie mogą domniemywać, że wnioskodawca ubiegający się o ochronę międzynarodową w sposób dorozumiany wycofał swój wniosek lub zaprzestał jego popierania. Tymczasem, jak zauważył w istocie rzecznik generalny w pkt 41 opinii, odmowa zastosowania się przez tego wnioskodawcę do określonych warunków jego przyjęcia nie może sama w sobie świadczyć o dorozumianym wycofaniu jego wniosku lub o dorozumianym zaprzestaniu jego popierania.

61 Po trzecie, jak wskazano w motywie 25 dyrektywy 2013/33 i przypomniano w pkt 36 i 37 niniejszego wyroku, art. 20 ust. 1–3 tej dyrektywy ma na celu „określenie okoliczności", w których świadczenia materialne w ramach przyjmowania mogą zostać ograniczone lub cofnięte. Tak więc, co zresztą odzwierciedla brzmienie art. 20 ust. 1 lit. a), sytuacje, do których odnoszą się wspomniane ust. 1–3, są wymienione w sposób wyczerpujący, tak że państwa członkowskie nie mogą rozszerzyć ich stosowania na sytuacje, które nie odpowiadają przypadkom, o których mowa w owych ustępach.

62 Jednakże w sytuacji gdy, tak jak w niniejszej sprawie, wnioskodawca ubiegający się o ochronę międzynarodową wielokrotnie odmawia poddania się przeniesieniu, wraz z jego dzieckiem, do innego ośrodka dla cudzoziemców niż ten, w którym przebywają, a w konsekwencji pozostaje wraz z tym dzieckiem w tym ośrodku, nie można wykluczyć, że w świetle wszystkich istotnych okoliczności zachowanie to uzasadnia nałożenie przez właściwy organ krajowy sankcji na podstawie art. 20 ust. 4 dyrektywy 2013/33.

63 W tym względzie, po pierwsze, zgodnie z art. 18 ust. 6 tej dyrektywy państwa członkowskie zapewniają ograniczenie przenoszenia wnioskodawców z jednego miejsca zakwaterowania do innego do przypadków, „gdy jest to niezbędne". Wynika z tego, że – jak zauważył w istocie rzecznik generalny w pkt 49 opinii – przeniesienie wnioskodawcy ubiegającego się o ochronę międzynarodową może być konieczne, w szczególności gdy wymagają tego możliwości zakwaterowania ośrodków przyjmowania lub jeżeli konieczne jest dostosowanie tych ośrodków do szczególnych potrzeb owego wnioskodawcy, lub również gdy napotyka on trudności w adaptacji w ośrodku dla cudzoziemców, w którym się znajduje. Należy ponadto zauważyć, że – jak orzekł Trybunał – w przypadkach, o których mowa w art. 20 ust. 4 wspomnianej dyrektywy, przeniesienie wnioskodawcy ubiegającego się o ochronę międzynarodową do innego ośrodka dla cudzoziemców niż ten, w którym się on znajduje, może zostać orzeczone tytułem sankcji [zob. podobnie wyroki: z dnia 12 listopada 2019 r., Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, pkt 52; z dnia 1 sierpnia 2022 r., Ministero dell'Interno (Cofnięcie świadczeń materialnych w ramach przyjmowania), C-422/21, EU:C:2022:616, pkt 43].

64 Należy z pewnością zaznaczyć, iż decyzja o przeniesieniu wnioskodawcy ubiegającego się o ochronę międzynarodową z jednego miejsca zakwaterowania do drugiego na podstawie art. 18 ust. 6 dyrektywy 2013/33 stanowi decyzję w sprawie przyznania korzyści przewidzianych w tej dyrektywie w rozumieniu jej art. 26, od której zgodnie z tym ostatnim przepisem powinna istnieć możliwość odwołania się w ramach procedur ustanowionych w prawie krajowym, a przynajmniej w ostatniej instancji – odwołania do organu sądowego. W konsekwencji z owego art. 26 wynika, że jeżeli wnioskodawcy ubiegający się o ochronę międzynarodową uważają, iż zakwaterowanie, do którego mają zostać przeniesieni, nie spełnia wymogów dyrektywy 2013/33, mogą oni powołać

się przed właściwym sądem na przysługujące im prawo do zakwaterowania z zgodnie z warunkami przewidzianymi w tej dyrektywie (zob. analogicznie wyrok z dnia 14 maja 2020 r., Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU i C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, pkt 296, 298).

65 Jednakże, z wyjątkiem przypadku stwierdzenia nieważności rozpatrywanej decyzji o przeniesieniu, zawieszenia jej skutków lub cofnięcia tej decyzji, wnioskodawca ten jest zobowiązany zastosować się do owej decyzji. O ile bowiem z art. 12 tej dyrektywy wynika, że zgoda wnioskodawcy ubiegającego się o ochronę międzynarodową jest wymagana do przyjęcia środków podjętych w celu zachowania jedności rodziny, o tyle z innych przepisów wspomnianej dyrektywy, a w szczególności z art. 18 tej dyrektywy, nie wynika, by decyzja o przeniesieniu do innego ośrodka dla cudzoziemców wymagała, poza tym szczególnym aspektem, zgody owego wnioskodawcy.

66 W drugiej kolejności – art. 20 ust. 4 dyrektywy 2013/33 stanowi, że państwa członkowskie mogą określić sankcje mające zastosowanie w przypadku poważnego naruszenia reguł obowiązujących w ośrodkach dla cudzoziemców oraz „szczególnie agresywnego zachowania" wnioskodawcy ubiegającego się o ochronę międzynarodową.

67 Co się tyczy w szczególności pojęcia „poważnych naruszeń reguł obowiązujących w ośrodkach dla cudzoziemców", należy zauważyć, po pierwsze, że wobec braku doprecyzowania w dyrektywie 2013/33 zakresu tego pojęcia art. 20 ust. 4 tej dyrektywy pozostawia państwom członkowskim zadanie określenia obowiązków w ramach tych reguł, których niedotrzymanie stanowi „naruszenie" i może prowadzić do zastosowania sankcji, przy czym owo „naruszenie" powinno osiągać pewien stopień wagi.

68 Po drugie, w braku wyraźnego ograniczenia w treści tego przepisu i z uwagi na konieczność dokonania wykładni przepisów prawa Unii w sposób pozwalający na zachowanie ich skuteczności (effet utile) [zob. analogicznie wyrok z dnia 1 sierpnia 2022 r., Ministero dell'Interno (Cofnięcie świadczeń materialnych w ramach przyjmowania), C-422/21, EU:C:2022:616, pkt 30 i przytoczone tam orzecznictwo], pojęciu „reguł obowiązujących w ośrodkach dla cudzoziemców" w rozumieniu art. 20 ust. 4 dyrektywy 2013/33 należy nadać szerokie znaczenie, obejmujące wszystkie reguły obowiązujące w tych ośrodkach, które powinny być przestrzegane przez wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową podczas ich pobytu w tych ośrodkach.

69 Wynika z tego, że zajmowanie miejsca zakwaterowania w ośrodku dla cudzoziemców przez wnioskodawcę ubiegającego się o ochronę międzynarodową, wobec którego wydano decyzję o przeniesieniu do innego ośrodka dla cudzoziemców, może stanowić naruszenie reguł obowiązujących w pierwszym ośrodku dla cudzoziemców, ponieważ ze względu na tę decyzję zakwaterowanie to nie jest już mu przydzielone, a w konsekwencji zgodnie z tymi regułami nie może on tam pozostawać.

70 Co się tyczy wagi naruszenia, o którym mowa w art. 20 ust. 4 dyrektywy 2013/33, należy ją oceniać w świetle wszystkich okoliczności sprawy, a w szczególności okresu niezgodnego z prawem pozostawania w danym miejscu zakwaterowania, jego trwałego charakteru, środków, które zostały już podjęte wobec wnioskodawcy ubiegającego się o ochronę międzynarodową przez kierownika ośrodka dla cudzoziemców i właściwy organ krajowy w celu opuszczenia przez niego

danego miejsca zakwaterowania, uzasadnionego bądź nieuzasadnionego charakteru powodów tego pozostawania oraz negatywnych konsekwencji, jakie pociąga ono za sobą dla krajowego systemu przyjmowania wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową.

71 W tym względzie, jak podkreśla w istocie rzecznik generalny w pkt 50 opinii, wnioskodawca ubiegający się o ochronę międzynarodową, który zajmuje miejsce zakwaterowania odpowiadające potrzebom rodziny większej niż jego własna, ale odmawia zwolnienia owego miejsca oraz kategorycznie i uporczywie, bez uzasadnionej przyczyny, odmawia poddania się przeniesieniu do innego miejsca zakwaterowania, dostosowanego do jego sytuacji rodzinnej, pozbawia kierownika odnośnego ośrodka dla cudzoziemców możliwości przyznania zajmowanego przez siebie miejsca zakwaterowania rodzinie lub osobom samotnym, których potrzebom ono odpowiada. Taka odmowa może zatem zagrażać skutecznemu zarządzaniu możliwościami zakwaterowania w danym państwie członkowskim, a ostatecznie realizacji celu określonego w art. 18 dyrektywy 2013/33, polegającego na zagwarantowaniu wnioskodawcom ubiegającym się o ochronę międzynarodową zakwaterowania w ośrodkach dla cudzoziemców zapewniających odpowiedni poziom życia. Wynika z tego, że – jak zauważył rzecznik generalny w pkt 51 opinii – takie zachowanie może stanowić „poważne naruszenie reguł obowiązujących w ośrodkach dla cudzoziemców" w rozumieniu art. 20 ust. 4 tej dyrektywy, mogące skutkować sankcją.

72 W trzeciej kolejności, co się tyczy charakteru sankcji, które mogą być stosowane na podstawie tego przepisu, należy przypomnieć, że – jak orzekł Trybunał – przepis ten nie wyklucza wyraźnie możliwości, by sankcja dotyczyła świadczeń materialnych w ramach przyjmowania [zob. podobnie wyroki: z dnia 12 listopada 2019 r., Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, pkt 44; z dnia 1 sierpnia 2022 r., Ministero dell'Interno (Cofnięcie świadczeń materialnych w ramach przyjmowania), C-422/21, EU:C:2022:616, pkt 37].

73 Trybunał orzekł jednak także, że nałożenie, wyłącznie z powodu wskazanego w art. 20 ust. 4 dyrektywy 2013/33, sankcji polegającej na cofnięciu – choćby czasowo – całości świadczeń materialnych w ramach przyjmowania odnoszących się do zakwaterowania, wyżywienia czy odzieży, byłoby nie do pogodzenia z wynikającym z art. 20 ust. 5 zdanie trzecie tej dyrektywy obowiązkiem zapewnienia wnioskodawcy godnego poziomu życia, ponieważ sankcja ta pozbawiłaby go możliwości zaspokojenia najbardziej podstawowych potrzeb, takich jak zakwaterowanie, wyżywienie, odzież i umycie się [wyroki: z dnia 12 listopada 2019 r., Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, pkt 47; z dnia 1 sierpnia 2022 r., Ministero dell'Interno (Cofnięcie świadczeń materialnych w ramach przyjmowania), C-422/21, EU:C:2022:616, pkt 39].

74 Ponadto tego rodzaju sankcja oznaczałaby również naruszenie wymogu proporcjonalności zapisanego w art. 20 ust. 5 zdanie drugie dyrektywy 2013/33, ponieważ nawet najsurowsze sankcje mające na celu – w sprawach karnych – karanie uchybień i zachowań wskazanych w art. 20 ust. 4 tej dyrektywy nie mogą pozbawiać wnioskodawcy ubiegającego się o ochronę międzynarodową możliwości zaspokojenia najbardziej podstawowych potrzeb [wyroki: z dnia 12 listopada 2019 r., Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, pkt 48; z dnia 1 sierpnia 2022 r., Ministero dell'Interno (Cofnięcie świadczeń materialnych w ramach przyjmowania), C-422/21, EU:C:2022:616, pkt 40].

75 Jeżeli chodzi o sankcję polegającą, w oparciu o powód wskazany w art. 20 ust. 4 dyrektywy 2013/33, na ograniczeniu świadczeń materialnych w ramach przyjmowania, w tym na cofnięciu lub ograniczeniu dziennej diety, to właściwe organy krajowe powinny w każdych okolicznościach zapewnić, by – zgodnie z art. 20 ust. 5 tej dyrektywy – w świetle konkretnej sytuacji wnioskodawcy

ubiegającego się o ochronę międzynarodową oraz w świetle wszystkich okoliczności sprawy taka sankcja była zgodna z zasadą proporcjonalności i nie naruszała godności ludzkiej wnioskodawcy (wyrok z dnia 12 listopada 2019 r., Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, pkt 51).

76 Ponadto w wypadkach wskazanych w art. 20 ust. 4 dyrektywy 2013/33 państwa członkowskie mogą, stosownie do okoliczności sprawy oraz z zastrzeżeniem przestrzegania wymogów postawionych w art. 20 ust. 5 tej dyrektywy, nakładać sankcje, które nie skutkują pozbawieniem wnioskodawcy ubiegającego się o ochronę międzynarodową świadczeń materialnych w ramach przyjmowania (zob. podobnie wyrok z dnia 12 listopada 2019 r., Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, pkt 52).

77 Wreszcie należy wskazać, że jeżeli wnioskodawcami są – tak jak w sprawie w postępowaniu głównym – samotnie wychowujący swoje dziecko rodzic i małoletnie dziecko, czyli „osoby [wymagające] szczególnej troski” w rozumieniu art. 21 dyrektywy 2013/33, to organy państwa członkowskiego, gdy stosują sankcje na podstawie art. 20 ust. 4 tej dyrektywy, powinny dokładniej uwzględniać konkretną sytuację owych osób oraz zasadę proporcjonalności, co wynika z art. 20 ust. 5 zdanie drugie rzeczonej dyrektywy (zob. analogicznie wyrok z dnia 12 listopada 2019 r., Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, pkt 53).

78 W tym względzie z art. 23 ust. 1 dyrektywy 2013/33 wynika, że jak najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka jest jednym z priorytetów branych pod uwagę przez państwa członkowskie podczas wprowadzania w życie przepisów tej dyrektywy. Zgodnie z art. 23 ust. 2 przy ocenie, co najlepiej służy zabezpieczeniu interesów dziecka, państwa członkowskie powinny należycie uwzględnić w szczególności czynniki takie jak dobrostan małoletniego i jego rozwój społeczny, szczególnie biorąc pod uwagę pochodzenie małoletniego, a także względy bezpieczeństwa i ochrony (wyrok z dnia 12 listopada 2019 r., Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, pkt 54).

79 Należy jeszcze uściślić, że jak wynika z pkt 63 niniejszego wyroku, taka wykładnia art. 20 ust. 1 lit. a) i art. 20 ust. 4 dyrektywy 2013/33 pozostaje bez uszczerbku dla możliwości wydania przez właściwe organy, w szczególności w celu zapewnienia skutecznego zarządzania możliwościami zakwaterowania, decyzji o przeniesieniu wnioskodawcy ubiegającego się o ochronę międzynarodową do innego ośrodka dla cudzoziemców stanowiącego jego nowe miejsce pobytu, w którym będzie on nadal korzystać z odpowiednich świadczeń materialnych w ramach przyjmowania, pod warunkiem że decyzja ta jest zgodna z wymogami określonymi w tej dyrektywie. W konsekwencji w sytuacji takiej jak ta, o której mowa w pkt 71 niniejszego wyroku, dyrektywa 2013/33 nie stoi na przeszkodzie temu, by w stosownym przypadku, z poszanowaniem zasady proporcjonalności i pod warunkiem, że nie można przyjąć żadnego innego łagodniejszego środka, właściwe organy skorzystały z uprawnień do zastosowania środków przymusu przyznanych im przez prawo krajowe w celu przeprowadzenia przeniesienia tego wnioskodawcy, przy jednoczesnym zagwarantowaniu poszanowania praw podstawowych wspomnianego wnioskodawcy i jego godności, zgodnie z motywem 35 tej dyrektywy.

80 W świetle całości powyższych rozważań odpowiedź na przedstawione pytanie brzmi: art. 20 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/33 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniom państwa członkowskiego, na mocy których właściwy organ może cofnąć wnioskodawcy ubiegającemu się o ochronę międzynarodową, który odmawia poddania się przeniesieniu do innego ośrodka dla cudzoziemców niż ten, w którym przebywa, wszystkie świadczenia materialne w ramach przyjmowania, bez uszczerbku dla możliwości nałożenia na tego wnioskodawcę sankcji, takiej jak w szczególności ograniczenie świadczeń materialnych

w ramach przyjmowania, jeżeli owa powtarzająca się odmowa stanowi poważne naruszenie reguł obowiązujących w ośrodkach dla cudzoziemców w rozumieniu art. 20 ust. 4 tej dyrektywy i o ile spełnione są warunki określone w jej art. 20 ust. 5.

## W przedmiocie kosztów

81 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (piąta izba) orzeka, co następuje:

**Artykuł 20 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/33/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia norm dotyczących przyjmowania wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową**

**należy interpretować w ten sposób, że:**

**stoi on na przeszkodzie uregulowaniom państwa członkowskiego, na mocy których właściwy organ może cofnąć wnioskodawcy ubiegającemu się o ochronę międzynarodową, który odmawia poddania się przeniesieniu do innego ośrodka dla cudzoziemców niż ten, w którym przebywa, wszystkie świadczenia materialne w ramach przyjmowania, bez uszczerbku dla możliwości nałożenia na tego wnioskodawcę sankcji, takiej jak w szczególności ograniczenie świadczeń materialnych w ramach przyjmowania, jeżeli owa powtarzająca się odmowa stanowi poważne naruszenie reguł obowiązujących w ośrodkach dla cudzoziemców w rozumieniu art. 20 ust. 4 tej dyrektywy i o ile spełnione są warunki określone w jej art. 20 ust. 5.**

Podpisy